

ADVARER: Kulturhistoriker Sjur Harby advarer mot å rive og kaste alt vi ikke trenger i øyeblikket. Han mener kulturarven gir oss svaret på hvem vi egentlig er. Boka han har i fanget, *Stor Kokebok*, skrevet av Henriette Schönberg Erken, er en viktig institusjon som må tas vare på.

DET VAR TIDER: Hjalmar «Hjallis» Andersen på Hamar stadion, arenaen som satte Hamar på verdenskartet. FOTO: SCANPIX

til? Alt alle har lagt sin flid i å ødelegge. Da jeg var student på åttitallet og kom hjem til jul, så sto Jernbanens musikkorps på stasjonen og spilte lille julaften. Da vi kom hjem sommerstid var det pyntet med blomster. Nå er alt skrellet vekk, skrellet vekk og skrellet vekk!

– Burde man tatt vare på Sickels Konditori?

– Ja, gudda meg!

– Var Sickels viktig?

– Ja. Alle bymiljøer har jo sine institusjoner. Hamars er steder som Hoels Cafe, Knutstad og Holen, Sickels var det... Ja, og det er synd Sagatun Kino skiftet navn til Hamar Kino. Og Sælid Gård..., en firefelts veg vil ta rotta på gårdstunet. Hvis alle hele tiden skal kopiere og følge med i tiden, så visker man ut seg sjøl. Jo flere firefeltspor, jo flere E6-er som går forbi, jo raskere blir vi oppslukt av Oslo. Vi risikerer å bli et ikkested, som for eksempel Kløfta... Vi er så nær Oslo at man kan velge å bli spist, eller man kan reise bust og markere seg.

– Markere seg?

– Ja, finne ut hva man er gode på. Mat, for eksempel. Er du interessert i mat, så bo på Hamar – og reis til Oslo! Noe slikt.

HER ER ET SJUR HARBY-SITAT: «Vi må

rendyrke det som er spesifikt for Hamar. Hva er egentlig Hamar? Hva er nerven i Hamar? Hvilke kvaliteter er denne byen helt alene om?» Hva mener du selv er svar på dine egne spørsmål?

– Vi er en handelsby, vi er omgitt av et produktivt jordbrukslandskap... Tenk om vi kunne hatt et fantastisk torg? Torghandel har jo bokstavelig talt opphørt rundt om i hele landet, men hva om vi satser?

– Nå vil vel noen si at man prøver, med Bondens marked og greier...?

– Ja, ja! Det er et skritt i riktig retning. Det er bra.

...?

– Og Mjøsa er full av fisk, og alt vi hører om er gift. Og hva med en akevittrestaurant? Og vi har verdens flotteste jernbanerestaurant, men vi har låst døra.

– Hvorfor har vi ikke det du etterlyser; en egen baker som bruker korn fra hjertet i landets kornkammer? Et eget konditori med kaker etter oppskrifter etter Winsnes og Schönberg Erken? Hvorfor har vi ikke en egen slakter som tilbyr kjøtt fra omlandets gårder? Hvor ble det av byens øl?

– Ja, tenk om byen sier: «Vi vil ha...!»

– Byen, hvem er byen?

– Ta ordføreren for eksempel; hvis han sier «vi vil ha..., vi vil bygge en

by..., vi vil ha tilbake Innlandets hovedstad... Mat, ja, la oss profilere oss på mat.»

– Da er det kanskje snakk om kontroversielle valg...?

– Politikk handler om å ville, gjør det ikke?

– ...

– Hva med en folkeavstemning om Hamar stadion? Hva skal skje med Hamar stadion?

– Ja...?

– Og ta Vangsvegen, fra E6 og inn mot sentrum, er begredelig, ja, en sammenhengende katastrofe. Det er som å sette søppelkassen uten lokk i inngangspartiet til sitt eget hus! Vi må ta oss sammen! Det blir sterkere og sterkere konkurranse fra alle byer på vår størrelse, og til sjuende og sist så handler det om hvem som skal bo her, hvem skal betale skatt her... Det handler om å reparere Hamar!

– ...?

– Og ta Briskeby for eksempel... Ja, når jeg ser nye Briskeby stadion, så tenker jeg på Viagra. Det er stort og hardt, men er det ekte? OK, Briskeby er på sin måte et monument. Et tidsbilde fra den gang alt raknet.

KANSKJE HADDE DET nå vært beste å avslutte det hele med koffeinfri kaffe, eller... Men, nei.... Det er nok for sent.

Altfor sent. Harby har løpt linen ut, og egentlig er det vel ikke så mye mer å si, i denne omgang. Eller? Kanskje går det an å lirke inn et lite spørsmål, helt til slutt:

– Og om du skulle gi noen tips, Harby, om hvordan vi skulle ta et grep. Hvordan mener du vi som bor her burde håndtere dette? Hva kunne vi gjøre?

– En: drive en prosess, to: det må være et genuint ønske, ikke bare et påfunn, tre: finne ut hva byen er kjent for og alene om, fire: hvordan vil man byen skal være om 50 år, fem: klimaproblemene, for eksempel, hva slags innvirkning vil de ha for Hamar, seks: finne ut hvordan en innbygger i Hamar vil nevne, å strak arm, tre kjennetegn for Hamar, sju: finne ut hvem som skal være meningsberettiget, åtte: byens foresatte, ordfører og politikere, må vite like mye om byen som for eksempel Hamar Historielags Hanne Lystad og statsarkivar Per Øyvind Sandberg. Problemet i dag er ofte, med politikere, at det er vanskelig å vite: hva er taktikk og hva er virkelig interesse og vilje til endring.

Sier Sjur Harby.

Ved denne anledning.

Punktum.

